

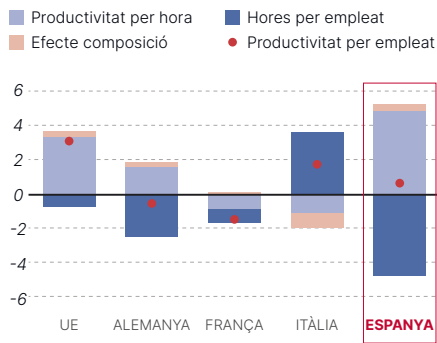

Panorama > Economia

Mercat laboral

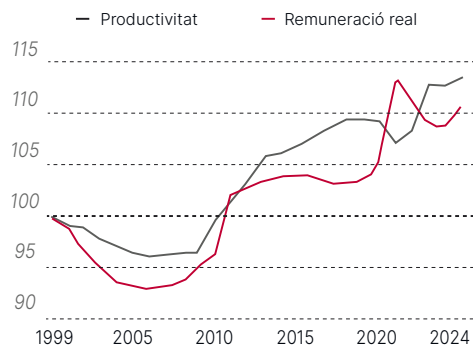
PRODUCTIVITAT PER EMPLEAT

Variació 4T 2019-3T 2025. Xifres en % i contributors en punts percentuals
Font: CaixaBank Research

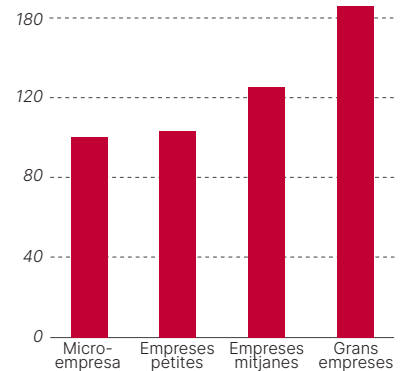

PRODUCTIVITAT I REMUNERACIÓ REAL PER HORA

Deflactor del VA 1999=100

PRODUCTIVITAT PER PERSONA I MIDA EMPRESARIAL

Espanya ha de doblar la productivitat per mantenir l'Estat del benestar

► La reducció obligada de la temporalitat per la reforma laboral permet començar a corregir una assignatura històrica ► L'economia espanyola és un 2,6% menys eficient que l'europea

GABRIEL UBIETO
Barcelona

Quan a Europa els canons de la Primera Guerra Mundial just deixaven de sonar, a l'altra banda de l'oceà Atlàntic, a les fàbriques automobilístiques de Henry Ford s'inaugurava un nou sistema de producció de vehicles. L'arxiconegut empresari i inventor del model de producció industrial en cadena posava en marxa una reconversió de les línies de muntatge. Si fins aleshores fabricar un cotxe costava, de mitjana, unes 12 hores, amb el nou mètode que va instaurar podia treure un vehicle de la fàbrica en hora i mitja. El va batejar com el model *93 minuts* i il·lustra el significat del concepte de productivitat: fer més amb els mateixos recursos.

En un món de recursos limitats i en constant disputa, com evidencia la guerra al Pròxim Orient, saber fer més amb iguals recursos s'erigeix com una mena de petroli del segle XXI. «El creixement de la productivitat és el principal pilar sobre el qual se sustenta el creixement econòmic», recorda el Consell de la Productivitat d'Espanya, un organisme de creació recent, format per experts governamentals, independents, patronals i sindicats i que a principis d'aquest mes va publicar el primer informe sobre l'estat de la qüestió.

Un treballador espanyol va produir el 2024 l'equivalent a 77,8 dòlars l'hora, segons dades de l'OCDE. Hi ha sectors molt més productius que d'altres, però el resultat de dividir el PIB total d'una economia en les hores treballades dona aquesta mitjana. La

mitjana a la UE és de 79,9 dòlars l'hora, és a dir, l'economia espanyola és un 2,6% menys productiva que l'europea. No obstant, dins del Vell Continent hi ha diferències notables, per exemple un alemany produeix l'equivalent a 98,4 dòlars l'hora; un italià, 79,3 dòlars; un portuguès, 59,8 dòlars, i un búlgar, 46,3 dòlars.

No sempre la productivitat d'Espanya ha estat per sota de la mitjana europea. De fet, fa 30 anys el PIB per hora treballada era su-

Quatre de cada 10 assalariats són en microempreses, on la innovació és més limitada

perior a Espanya. No obstant, des del 2000, just coincidint amb el canvi de mil·lenni, l'economia espanyola sí que ha anat majoritàriament a remolc i la bretxa amb altres estats s'ha engrandit lleugerament. Per exemple, el 1995 la productivitat espanyola era un 19% inferior a l'alemanya, avui el marge és d'un 21%.

Jubilació dels 'boomers'

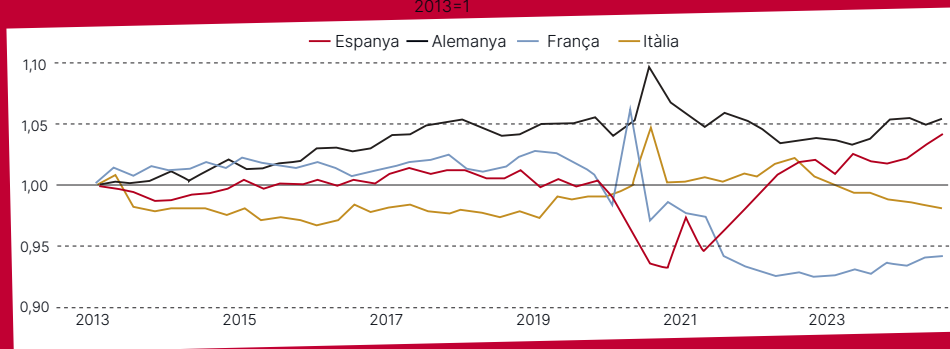
Aquest diferencial s'explica, entre d'altres coses, perquè en l'economia espanyola sectors de baixa productivitat, com ara, per exemple, el turisme, han tingut històricament un important pes. També perquè els inversors han tendit a posar els diners en activitats de baix valor productiu, cosa que va arribar al seu màxim exponent durant la bombolla immobiliària. Així com l'elevat volum de micro-

empreses —quatre de cada 10 assalariats es troba en una companyia de menys de 50 empleats—, on la capacitat d'innovació és limitada, entre d'altres.

Ser menys productius que la resta d'Europa o bastant menys que els Estats Units o la Xina és tant un problema present —més dificultats per competir en una economia cada vegada més globalitzada—, com a futur. Espanya, com la resta d'Occident, enllaça la transició demogràfica més gran de la història recent: la jubilació dels *baby boomers*. Es retira una generació més nombrosa i la segueix una de menys nodrida, cosa que obligarà l'economia espanyola a ser més productiva si amb menys mans ha de produir el mateix o més. Segons projeccions del Consell de la Productivitat a Espanya, per compensar la retirada dels

LA PRODUCTIVITAT TOTAL DELS FACTORS PER PAIS

2013=1

6-7

Dijous, 2 d'abril del 2026

elPeriódico

boomers, la productivitat per hora treballada, com a mínim, ha de doblar-se en els pròxims anys.

Malgrat l'històric negatiu, durant el recent cicle de creixement econòmic obert després de la pandèmia s'han començat a entreveure alguns brots verds. Així, un estudi publicat a principis d'any pel BBVA i l'Institut Valencià d'Investigacions Econòmiques (Ivie) revela que la productivitat dels treballadors espanyols està creixent al seu nivell més gran des de 1995 i que, en aquest sentit, Espanya se situa com el segon país de la UE que més ha cultivat *fer més amb menys* des del 2020. Tornant a les dades del Consell de la Productivitat, durant el període

Una clau són els incentius fiscals per a la reinversió dels beneficis en activitat empresarial

El repte és maximitzar el potencial de la IA i repartir de manera equitativa els guanys

2022-2025, la productivitat per hora treballada ha crescut a un ritme anual de l'1%. Aquesta taxa és el doble de la registrada entre 2014 i 2019, quan el creixement mitjà anual va ser del 0,5%.

Un dels motius que expliquen la recent millora de la productivitat està en les regles de joc del mercat de treball i la reducció obligada de la temporalitat que va imposar la reforma laboral del 2021. «Que hi hagi una proporció de treballadors més gran amb un contracte indefinit és bo, perquè significa que hi ha més incentius tant per part del treballador com de l'empresa per millorar en productivitat», diu Xavier Vives, president del Consell Assessor de la Iniciativa per la Productivitat i la Innovació (IPI) del Cercle d'Economia.

«Crec que sí que hi ha elements per considerar que aquest canvi no serà una cosa passatgera. Estem veient un augment en la mida empresarial, hi ha més inversions i el perfil de creació de l'ocupació està més tecnificat, és de més qualificació. S'han posat, així doncs, les bases per iniciar un procés de creixement de la productivitat», apunta l'economista de CCOO Natalia Arias.

Doble objectiu

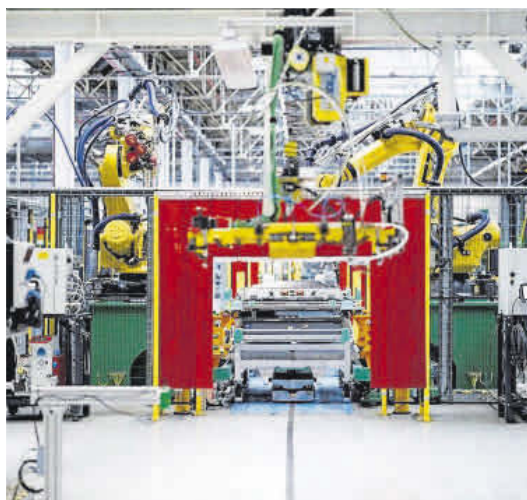
Un altre repte que haurà d'enfrontar l'economia és doble. D'una banda, maximitzar el potencial de la IA per millorar en productivitat, però, de l'altra, repartir també de manera equitativa aquests guanys. En els últims 25 anys, la productivitat per hora ha crescut prop d'un 13%, mentre que la remuneració real ho ha fet en un 11%.

Els experts consultats per aquest diari coincideixen a assenyalar que l'economia espanyola no només ha de guanyar productivitat durant els pròxims anys creixent a través d'aquells sectors més productius, sinó que també ha d'exigir més a aquells gremis que històricament ho han sigut menys, com per exemple totes aquelles activitats relacionades amb el turisme, que millorin l'eficiència dels seus processos.

Un altre dels punts clau serà el paper de l'Administració. Mentre alguns fan seva la tesi de l'*Estat emprenedor* de l'economista Mariana Mazzucato i reclamen que l'Estat espanyol ha d'invertir més per corregir el diferencial d'inversió pública que històricament ha mantingut amb la Unió Europea, d'altres advoquen més per un *Estat col·laborador*, amb menys burocràcia – «Que no és desregular, compte, és reduir la càrrega burocràtica i simplificar» –, apunta la cap del servei d'estudis del departament d'economia de la CEOE, Edita Pereira. Més celeritat en l'assignació d'ajudes públiques – no necessàriament més quantitat – i més incentius fiscals per a la reinversió dels beneficis en activitat empresarial. ■

La intel·ligència artificial eleva la productivitat un 40%

► Moltes empreses encara no saben utilitzar aquesta tecnologia, tot i que els experts creuen que l'adaptació serà ràpida

Cadena de muntatge de Renault.

G.O. Barcelona

Una empresa especialitzada en la venda de paper d'oficina està vivint una crisi interna. És 2007 i des dels quarters generals han donat ordre de crear per primera vegada una web per centralitzar les vendes als clients. El que fins aleshores feien porta a porta els venedors ara pretenen canalitzar-ho a través d'una computadora i part de la plantilla ho veu com el principi del final de la seva forma de vida.

Tot això els porta a una sèrie d'hilarants ocurrences i acaba amb el director de l'oficina i la seva sequaç enfonsant el seu cotxe en un estany per fer cas acríticament a les instruccions del

GPS, una altra tecnologia amb què no s'entenen. Aquest no és un cas real, sinó la trama d'un dels episodis més populars de l'aclamada sèrie *The Office* i que avui es podria actualitzar, substituint la pàgina web per la intel·ligència artificial (IA) i com s'integra a les empreses.

Les expectatives posades en la IA com a acceleradora i/o automatitzadora de processos són elevades, fins al punt que organismes com el MIT o consultores com McKinsey anticipen que la incorporació de la IA permetrà incrementar la productivitat de les companyies entre un 20% i un 40%. Tornant al cas *The Office*, la IA podria haver servit als venedors de Scranton per saber mesos abans, analitzant els patrons de compra de folis dels seus clients,

si un d'aquests se n'aniria a la competència. O estalviar temps programant un algoritme perquè escrigués missatges de correu electrònic personalitzats per a cada client en funció del seu històric. O estalviar combustible dels camions de repartiment amb més eficients entre client i client, entre molts d'altres.

«És veritat que ara mateix hi ha un *hype* i tardarem una mica a veure resultats, però el temps que passarà entre aquestes expectatives i la implantació real serà molt més curt que en altres temes, com quan va sortir el núvol o quan va sortir internet», diu Myriam Blázquez, directora general d'Experis (consultora tecnològica de ManpowerGroup). «Això encaixa amb el que en economia es coneix com una «corba en J»: primer hi ha un període d'inversió, aprenentatge i fins i tot certa ineficiència, i només després arriba l'impacte real en productivitat», coincideix David López, degà de MBA d'Esade.

Adaptació del procés

Les empreses tenen per davant una reconversió decisiva per adaptar la IA als seus processos i adaptar els seus processos a la IA. «El repte no és tecnològic, sinó organitzatiu i de mentalitat. Dins de les mateixes empreses coexisteixen diferents ritmes d'adopció, amb clars extrems. Mentre alguns professionals integren la IA de manera intensiva en les seves tasques diàries, en ocasions fins i tot assumint riscos per un excés d'entusiasme no sempre acompanyat de control o una visió global, d'altres mostren resistència», assenyala. ■